

lasztottak ki arra, hogy az anyagukat szükség szerint tovább tökéletesítve és kiegészítve a közreadják ebben a kötetben.

Nagyon tanulságos és érdekes, bár helyenként nem éppen könnyű olvasmány. Igen hasznos része a kötetnek, hogy mindegyik tanulmányhoz egy vagy két szakértő kommentárjai csatlakoznak – ez különösen a témában kevésbé járatosakat segíti az olvasottak értékelésében.

A tanulmányok egy része első sorban elméleti kérdéseket elemez, más részük a tényleges megvalósítások formáit és tapasztalatait mutatja be. A kettő szük-

ségszerűen szorosan összefügg: az utóbbit csak elvek és az elméleti alapok ismeretében érthetjük meg igazán. Az elemzésekben pedig egyebek közt olyan izgalmas kérdésekkel találkozunk, mint:

- A hitelviszonyt létesítő, ill. a tőkebefektetés fejében tulajdoni részesedést biztosító megállapodások közötti választás az iszlám típusú finanszírozásban, az Agricultural Bank of Iran (Iráni Mezőgazdasági Bank) legutóbbi 15 évének gyakorlata alapján;
- Hogyan kezelik az informális kockázati tőke befektetők az aszimmetrikus információ problémáját a nyereségek és vesz-

teségek megosztásán alapuló üzleti kapcsolatban;

- Az iszlám típusú és a hagyományos bankolás közötti összekapcsolódás lehetőségei, különös tekintettel arra, a legalábbis részben kamat-alapú tevékenységeket folytató bankok vajon nyújthatnak-e legitim módon iszlám típusú finanszírozást is, továbbá vajon közeledik, vagy éppen távolodik-e egymástól a nyugati-, valamint az iszlám típusú bankolás gyakorlata;
- Egy alternatív vízió a nemzetközi pénzügyi rendszer reformjára.

Osman Péter

Kína felfedezése

A nyugati világ és a Mennyei Birodalom találkozása

Alexandra Kiadó, 2003

Aki ezt a könyvet olvasni, vagy akárcsak lapozni kezdi, nehezen lesz képes kiadni a kezéből. Az ókori kezdetektől követi nyomon, hogyan fedezte fel a világ Kínát, s hogyan találkozott Kína e felfedezőivel. Mindez szerencsénkre bőséges alkalom arra is, hogy magáról Kínáról szóljon. Minél többet látunk, annál nagyobb ámulattal tölt el a hajdani Mennyei Birodalom intellektuális gazdagsága, s annál inkább szeretnénk még többet megismerni belőle.

A kapcsolat régebbi, mint a legtöbbünk gondolná. Amint itt olvas-

menesztett Kína uralkodójának udvarába.

„Aki ezt a könyvet olvasni, vagy akárcsak lapozni kezdi, nehezen lesz képes kiadni a kezéből. Az ókori kezdetektől követi nyomon, hogyan fedezte fel a világ Kínát, s hogyan találkozott Kína e felfedezőivel.”

hatjuk, Saigon környékén római eredetű tárgyakat találtak, s a kínai Évkönyv beszámol arról is, hogy Marcus Aurelius küldötteket

A bőség zavarával küzd, aki el akarja mondani, mi mindennel kiváló ez az elegáns album. Kultúr-történeti és történelmi képeskönyv-

nek is káprázatosan szép, a szó közvetlen és átvitt értelmében egyaránt sokszínű, nagyon érdekes. Ennyi csodálatos képet a hajdani Kínából és Kínáról ritkán talál együtt egyszerű halandó. Sok évszázadot átfogva mutatják be, hogyan látta és láttatta a külvilág Kínát az ókortól a császárságnak a 20. század elején bekövetkezett bukásáig. Szép számban találjuk itt kínai műalkotások képeit is, továbbá olyan különlegességeket, mint pl. rézkarcokat, amelyeket a 18. sz. derekán az európai művészetet kedvelő kínai császár megrendelésére jezsuita művészek készítettek, hadjáratának megörökítésére. A modern korhoz közeledve pedig európaiak által készített metszetek, majd fényképek adnak „helyszíni tudósításokat” a nyugati befolyás ellen küzdő, ám mindinkább a hatása alá kerülő Kínáról. Mellettük természetesen sorakoznak térképek is, az ókori nagy földrajztudós Claudius Ptolemaiosz Kína térképétől, az első modern atlasz megalkotójának, a flamand Abraham Orteliusnak a „Tatárországot”, Észak-Kínát, Japánt, Kaliforniát ábrázoló térképén át, a világhírű svéd földrajzi felfedező, Sven Hedin sajátkezű alkotásáig.

Ha pedig egyetlen kép sem lenne benne, akkor is különlegesen érdekes történelmi és kultúrtörténeti olvasókönyv lenne, egy-egy témára, időszakra vonatkozó apró összefoglalók gyöngysorával, utazók, kereskedők és diplomaták beszámolóival, sok-sok ismerettel és nem kevés meglepő ténnyel, adalékkal arra vonatkozóan, milyen volt Kína és az európai kultúrkörön kívüli világ, mennyire nem csak Európa privilégiuma volt a fejlett államszervezet és a fejlett kultúra. Az európai ipari forradalom előtt a technika számos terén előttünk is

járhattak. 1000 körül már iránytűt használtak a hajózásban, a 11. sz. elején akkora hajóik voltak, amelyeken több száz matróz szolgált. Láthatjuk azt is milyen kitartóan igyekezett Európa megvetni a lábát Kínában – hittérítőivel, egyházalapítással, diplomáciai kapcsolatokkal, kereskedőivel.

Rend és civilizáció: a 14. századi nagy utazó, Ibn Batuta saját tapasztalatai alapján sok egyéb közt elmondja Észak-Kínáról (Cathay), hogy egész területén nincs elvadult vidék, mert ha egy helyet műveletlenül hagynak, la-

„Mai világunk modern hódítói is sokat tanulhatnak abból, ahogyan a hajdani kínaiak látták és láttatták a hozzájuk érkező európaiak magatartását.”

kosainak földadót kell utána fizetniük. És a kínaiak sok évszázaddal megelőzték a művelt Európát abban is, hogy nagyon tudatosan, központi akarattal kezdték építeni országimázsukat: a 15. sz. elején a Ming császárok hét nagy tengeri expedíciót indítottak, hogy más népek előtt ezzel is segítsék a mongol uralkodókat elűző Kína hírnevének és méltóságának növelését, demonstrálják hatalmát. Erő és hatalom: az 1270-es népszámláláskor a „kán székhelye”, Khanbaliq (ma Peking) 1 200 000 lakost számlált. A 15. sz. eleji kínai hajóhad legnagyobb hajóinak hossza 150 méter volt, s 27 000 fő szolgált e hadban.

Mai világunk modern hódítói is sokat tanulhatnak abból, ahogyan a hajdani kínaiak látták és láttatták a hozzájuk érkező európaiak magatartását. Krónikaik elmondják: a 16. sz. elején Dél-Kína kikötőiben az a szóbeszéd járta, hogy újfajta barbárok érkeztek a tengeren túlról, hogy a békét és a

zavartalan kereskedelmet háborgassák. Rettenően szőrösek és bűdösek voltak, fennhéjázóak vérszomjasak, agresszíven viselkedtek a helyiekkel. Lassacskán befészkeltek magukat, erődöt építettek, s olyan tevékenységekbe kezdtek, amely közelebb állt a kalózkodáshoz, mint a kereskedelemhez – megjöttek a portugálok. S íme a mai piachódítások korai előfutára: a 18. sz. közepén a legtekintélyesebb kínai enciklopédiák az európaiakról feljegyezték, hogy ezek a primitív népek időnként idegesítő követségeket küldtek

Pekingbe, hogy engedélyt kapjanak olyan dolgok árusítására, amelyekre a kínaiaknak egyáltalán nem volt szükségük.

Olyan életpályák tűnnek itt fel, amelyekről azt hinnénk, hogy csak a legendák világába tartozhatnak. Íme egy példa: egy kuli fia 1621-ben, 18 éves korában Makaóba megy, portugál szolgálatba áll, és áttér a katolikus hitre. Innen Japánba megy, megismerkedik egy Japánban élő, megkeresztelkedett kínai kalózzal, és annak halála után átveszi a kalózflotta vezetését. 1627-ben már ezer jól fel-fegyverzett dzsunkája van. Visszatelepül Kínába, palotát épít, ahol 76 fős holland zsoldost tart testorként, valamint 300 óriás afrikai rabszolgát. 1633-ban megkapja a császári flotta parancsnokságát, vadászik holland hajókra, de velük is... és a történetnek még messze nincs vége.

Osman Péter